

MERIDIANE MERIDIANE

Pe baza unor
texte biblice

Un om de afaceri american caută petrol în Israel

Acum 20 de ani, *John Brown*, un om de afaceri american, a fost fascinat de o teorie a unui predicator evanghelic, potrivit căreia Biblia ar sugera existența unor zăcăminte majore de petrol în Israel - scrie cotidianul american „The New York Times”. Acum, înarmat cu o credință de neclintit și milioane de dolari din partea Evanghelicilor Americani, el a început o activitate susținută de explorare, cu ajutorul căreia speră să descopere o rezervă mare de petrol în Israel, țară care nu produce decât 80 de barili pe zi. (După Războiul de Șase Zile, geologii israelieni au găsit petrol în Sinai și au construit și o rafinărie, pe care au predat-o egiptenilor după semnarea acordului de pace de la Camp David). „Destinul meu de o viață este să vin în Israel și să-i ajut pe israelieni să devină independenți din punct de vedere energetic”, a declarat Brown. Experți în industria petrolului și-au manifestat scepticismul. Ei nu exclud posibilitatea ca Brown să găsească petrol, dar nu o cantitate suficientă pentru a satisface necesitățile energetice ale Israelului. În aprilie, Societatea „Zion Oil & Gas Co.” a lui Brown a început să sape un puț lângă kibutul Maanit, nu departe de Tel Aviv, locul care se află la intersecția dintre credință și știință. Brown indică un pasaj din *Geneză*, care-l citează pe Iacob spunându-i lui Iosif că Domnul îi va oferi binecuvântările apelor de jos și care, după părerea lui, se referă la petrol. Pasajul care spune că binecuvântările „vor veni peste capul lui

Iosif”, Brown îl interpretează drept o locație geografică din Israelul antic, ocupată de triburile lui Manase și Efraim, fiii lui Iosif. Maanit se află în această regiune. Israelul este una dintre puținele țări din Orientul Mijlociu care nu posedă resurse petrolifere. Deși au fost făcute 450 de foraje de testare, nu au fost găsite cantități importante de țitei. Cu toate acestea, mulți specialiști sunt optimiști și speră că într-o zi se vor descoperi zăcămintele bogate. Deocamdată Israelul are rezerve de gaz metan *offshore*.

Brown se află printre acești optimiști. După ce a ascultat prelegerea predicatorului evanghelic, despre posibilele resurse ale Israelului, potrivit Bibliei, a plecat la Ierusalim și s-a rugat la Zidul Plângerii pentru ca Dumnezeu să dea petrol israelienilor. În 1986, și-a fondat Societatea „Zion Oil” și ani de zile a făcut turul bisericilor și sinagogilor în căutarea sprijinului pentru proiectul său. A durat două decenii până când a reușit să adune șapte milioane de dolari, o echipă de specialiști și să obțină acceptul Israelului pentru a explora zona Maanit.

El nu este primul prospector care a combinat credința și știința în căutarea petrolului israelian. Anul trecut, Tovia Luskin, un evreu ultrareligios, a început să sape la 10 km sud de locul unde s-a stabilit Brown, inspirat din același pasaj din Biblie. Specialiștii mai sceptici, chiar de la compania lui Brown, apreciază că nici măcar o cantitate substanțială de petrol nu ar satisface necesitățile de combustibil ale Israelului care se ridică la 25.000 de barili pe zi, deși țara ar putea dobândi o oarecare independență energetică.

EVA GALAMBOS

S. DAMIAN 75

La 18 iulie a.c., S. Damian împlinește 75 de ani, ceea ce ne îndeamnă să-l felicităm, să-i urăm viață lungă și să-i dedicăm o retrospectivă, atât cât ne permite spațiul revistei. Originar din Alba Iulia, a urmat cursurile Școlii de Literatură „Mihai Eminescu”, a fost redactor la diverse publicații, cotidiene și reviste de cultură, debutul său fiind cunoscut din „Revista elevilor”. S-a făcut remarcat prin colaborările la „Gazeta literară”. În 1955, a publicat un studiu, „Generalitatea

și individualitatea ideii opere literare”, iar în 1963, „Direcții și tendințe în proza nouă”, care, deși subordonate unor imperative partinice, se diferențiază de alte texte ale unor contemporani, prin expuneri riguroase, logice, tranșante. În atenția criticului se află nume ca Marin Preda, Zaharia Stancu, G. Călinescu, Ion Marin Sadoveanu, Al. Ivasiuc ș.a., accentul fiind pus pe psihologia personajelor create și sociologia mediului de desfășurare a narațiunii. La Sadoveanu, S. Damian găsește similitudini cu proza clasică rusă, la alți autori propune paralele cu Dostoievski, Kafka ș.a. Unii confrăți au remarcat finețea analizei întreprinse de S. Damian, reproșându-i totodată „timiditatea” față de contemporani, reproș care, astăzi, când el s-a stabilit în Germania și trimite cu regularitate corespondențe la mai multe publicații din România

Cariera unui critic de anvergură

(„România literară”, „Contemporanul” ș.a.) nu pare a fi întemeiat. În 1970, i se atribuie Premiul Uniunii Scriitorilor, pentru volumul de eseuri *Întrare la castel*. Dintre autorii străini s-a ocupat de opera lui Böll, Brecht, ș.a. Spiritul polemic al lui S. Damian l-a făcut să fie prezent aproape permanent „în miezul problemelor” de critică literară, alături de N. Manolescu, Paul Georgescu, Dumitru Micu, Lucian Raicu (pe când era în România), Ov.S. Crohmalniceanu ș.a. Textele sale sunt publicate și în Israel, de confrății plecați din România, ca și în Germania. Din 1976, S. Damian s-a stabilit la Heidelberg, fiind sprijinit de criticul romanist Klaus Heitmann. Prezența sa este remarcabilă și astăzi, interesul pentru literatură românească nu i-a scăzut nici o clipă, în ciuda unor atacuri nedemne (vechi acuze din panoplia „evreii au adus comunismul”), care l-au determinat și pe regretatul Ov.S. Crohmalniceanu să se autoexileze în 1991. Unul dintre apropiații lui S. Damian a fost Ion Negoitescu, și el un autoexilat ilustru, care avea să fie propus președinte al unei iluzorii „Uniuni a Scriitorilor Români din Exil”. Între cei doi critici s-a purtat o intensă corespondență, la fel cum S. Damian păstrează și astăzi o bună relație cu Ana Blandiana și cu soțul ei, Romulus Rusan, care au apreciat elogios poziția lui S. Damian în multe chestiuni apărute înainte de 1989 și comentate la „Europa liberă”.

Dintre numeroasele cărți publicate de S. Damian, înainte de a părăsi țara natală, ca și după 1989, ne vom opri la *Fals tratat despre psihologia succesului* (Ed. Cartea Românească), o carte în care sinceritatea omului și a profesionistului se întălesc modul ideal. Vom da numai scurte citate: „Timizilor structurali le este hărăzită, în artă, împărăția cerului”; „Hrana literaturii din toate timpurile a fost, se știe, observația morală”; „Istoria nu se scrie numai de jos în sus”; „Cum poate intelectualul, fiind fragil și visătoare, să-și îndeplinească adevărata sa menire profetică în Cetate?”. În ciuda opresiunii invizibile, poate, cu ochiul liber, a cenzurii dogmatice, S. Damian știa încă din 1972 să aleagă grăul de nechină, să scoată aurul din steril. A fost și este, așa opinăm, un critic cu verticalitate.

BORIS MARIAN

O SINAGOGĂ A HOLOCAUSTULUI - inaugurată la Muzeul „Yad Vashem” din Ierusalim

complex al Muzeului „Yad Vashem” inaugurat la începutul acestui an. Sinagoga de la „Yad Vashem” va servi ca memorial pentru templele distruse ale evreilor și simbolizează extraordinara dorință a poporului evreu de a supraviețui, de a-și aminti și de a-și reface viața - a declarat, la ceremoniile de inaugurare, *Avner Shalev*, președintele „Yad Vashem”. (E.G.)

O nouă sinagogă care găzduiește *chivoturi* pentru Tora și alte obiecte iudaice de cult, aduse în Israel din sinagogile europene afectate sau distruse în timpul Holocaustului, a fost inaugurată la 8 iunie a.c., în cadrul Muzeului „Yad Vashem” din Ierusalim. Printre cele 31 de articole expuse la sinagogă sunt patru *chivoturi* pentru Tora, frumos lucrate, descoperite în ultimul deceniu în clădiri din România, și un sul de Tora rupt, găsit într-un hambar polonez de un fermier în timpul perioadei comuniste.

Obiectele din România, Polonia, Grecia, Germania și Slovacia au fost adunate pentru a fi expuse în sinagoga care face parte din noul

Vești din Israel

Inaugurat în anul 2004, Institutul Cultural Român din Tel Aviv este condus, începând din luna mai 2005, de dr. *Madeea Axinciuc* - valoroasă cercetătoare, autoare a unei originale

lucrări despre Maimonide. Absolventă, în 1999, a Facultății de Filosofie de la Universitatea din București, a urmat cursurile Centrului „Goldstein-Goren”, în țară, și s-a specializat în Israel; a studiat limba ebraică, iar teza de doctorat a susținut-o cu tema preferată, despre „marele Moșe de după Moșe” (Maimonide), în 2004, conducători științifici fiind prof. dr. Gh. Vlădulescu și prof. dr. Moșe Idel. A fost distinsă cu „Summa cum laudae” pentru nivelul științific al lucrării. Originalitatea cercetării Madeei Axinciuc constă în stabilirea unor raporturi între *Cabala* iudaică și cea creștină.

Activitatea Institutului de la Tel Aviv începe abia acum, de facto, prin organizarea unor întâlniri, stabilirea unor noi legături culturale, comunicări ș.a. Urâm succes tinerei și superdotatei absolvente de la București. (B.M.M.)

Dr. MADEEA AXINCIUC - noul director al Institutului Cultural Român din Tel Aviv

Marele ziar „ABC”, din Madrid, a publicat, cu puțin timp în urmă, o scrisoare adresată directorului acestui cotidian de către un cititor, Gonzalo Moreno Munoz, care spune că a citit cu mare surprindere că se cere eliminarea din stema provinciei Aragon a celor patru capete tăiate ale unor mauri. Cu privire la aceasta, Mario Javier Saban, secretarul Conferinței Iudeo-Creștine din Catalonia, trimite și el o scrisoare, foarte interesantă credem noi, pe care o redăm în întregime:

„Aici există două poziții bine definite; noi, care suntem pentru o conviețuire culturală și acceptăm să modificăm «vechile simboluri», și cei care încă mai cred că trăiesc în timpurile Inchiziției. Eu consider că e cu totul nedrept să se respecte doar aspirațiile colectivității musulmane din Spania și să se lase deoparte sentimentele evreiești.

Simboluri ale Spaniei

Nu trebuie să mergem prea departe pentru a vedea cum, în propria capitală a Aragonului, Zaragoza, este menținut, încă din anul 1250, drept «sfânt», într-o istorie falsificată, *Dominguito del Val*. În vremurile acelea, evreii aragonezi au fost acuzați că l-au asasinat pe *Dominguito* pentru a-i extrage sângele «necesar» fabricării de pască, și ceea ce e mai intolerabil este că, după expulzarea evreilor în 1492 și până astăzi, o stradă din vechiul cartier evreiesc din Zaragoza poartă numele celui «Sfânt».

Dacă domnul Gonzalo Moreno Munoz dorește să nu se modifice vechile simboluri ale Spaniei, atunci îi cer să mă ajute să revendic toate sinagogile evreiești care s-au transformat cu forța în biserici în întreaga Spanie, după expulzare. Eu, ca evreu spaniol, descendent al acelor evrei expulzați, îi fac cunoscut că istoria Spaniei nu este exclusiv creștină, deoarece aici am trăit și noi, evreii, și ne-am simțit spanioli”.

Ce mai putem noi adăuga la această scrisoare a secretarului Conferinței Iudeo-Creștine din Catalonia? Marele istoric spaniol *José Amador de los Rios* a scris în magistrala sa operă *Istoria evreilor din Spania și Portugalia*: „Este greu, atunci când deschidem o carte de istorie a Peninsulei Iberice, să nu întâlnim un nume sau un eveniment memorabil din orice domeniu: civil, religios, științific sau literar, care să nu fie legat de prezența evreilor și aceasta pe o perioadă de aproape două mii de ani”.

EZRA ALHASID

□ 2 iunie 1900 - a apărut, la Buzău, publicația „Spre o viață nouă”, în folosul grupului de emigranți spre Eretz Israel.

□ 2 iunie 1920 - s-a născut, la Wloclawek (Polonia), scriitorul MARCEL REICH-RANICKI. A evadat din Ghetoul Varșoviei, supraviețuind Holocaustului. Își descrie viața în volumul autobiografic *Viața mea*.

□ 3 iunie 1925 - s-a născut, la Bronx, actorul de film TONY CURTIS (Bernard Schwartz). A devenit, în anii '50, unul dintre starurile hollywoodiene.

□ Se împlinesc 65 de ani de la încetarea din viață (5 iunie 1940, București) a ziaristului CONSTANTIN GRAUR. A fost directorul ziarelor „Adevărul” și „Dimineața”. În 1938, a plecat la Paris. A fost cavaler al Legiunii de Onoare.

□ 9 iunie 1935 - a murit, la Haifa, scriitorul ȘMARIA LEVIN, născut în Bielorusia. Cea mai cunoscută carte a sa este *Copilaria în exil* (1931).

□ 10 iunie 1915 - s-a născut, în Quebec (Canada), scriitorul SAUL BELLOW. În 1976, a fost distins cu Premiul Nobel pentru Literatură.

□ 13 iunie 1965 - a murit marele filosof MARTIN BUBER, născut la Viena. În 1938, s-a stabilit la Ierusalim, devenind profesor de filosofie socială la Universitatea Ebraică. M. Buber vede existența ca un permanent dialog între divinitate și om, între om și lume. În 1923, a apărut lucrarea sa fundamentală *Eu și Tu*.

□ 14 iunie 1932 - s-a născut, la București, scriitorul și publicistul IOSIF PETRAN. Scrieri: *Lișița* (1965), *Fotografii mișcate* (1972), *Faruri în ceață* (1970), *Soarta altuia* (1970).

ANIVERSĂRILE ȘI COMEMORĂRILE Lunii Iunie

□ 14 iunie 1923 - s-a născut, la Berlin, scriitoarea JUDITH KERR. În 1933, emigrează cu familia. Este autoarea unei apreciate trilogii: *Când Hitler a furat iepurașul roz; Să așteptăm până va veni pacea; Un fel de reuniune de familie*.

□ 15 iunie 1932 - a murit, la Copenhaga, savantul orientalist DAVID SIMONSEN, născut în 1853. Între 1892 și 1902, a fost Șef Rabin în capitala Danemarcei.

□ 16 iunie 1970 - a murit, la Paris, scriitoarea ELSA TRIOLET, născută în 1896, la Moscova. Este autoarea unui ciclu de romane social-psihologice și a unor povestiri despre rezistența antihitleristă.

□ 18 iunie 1940 - s-a născut, la Darmstadt, scriitoarea MIRIAM PRESSLER. A scris cărți pentru copii și tineret. A făcut traduceri din ebraică în germană.

□ 18 iunie 1970 - a murit, la Ierusalim, rabinul și publicistul IAAKOV MORDEHAI ZALMAN, născut la Piatra Neamț. A fost o personalitate rabinică de prim rang. În 1945, a publicat, la București, un ciclu de manuale de religie și etică evreiască.

□ 21 iunie 2003 - a încetat din viață, în S.U.A., scriitorul LEON URIS, autorul celebrului roman *Exodus*, ecranizat de Otto Preminger. Romanul narează evenimentele premergătoare înființării Statului Israel.

□ 22 iunie 1906 - s-a născut, în Polonia, regizorul de film BILLY WILDER. A emigrat, în 1933, în S.U.A. Printre marile sale filme se numără: *Blestematul al șaptelea an, Un, doi, trei, Martora acuzării*. A scris peste 70 de scenarii de film (*Emil și detectivii, Ninocika, Sunset Boulevard* ș.a.).

□ 23 iunie 1940 - este instalat ca păstor al Templului „Unirea Sfântă” din București, Rabinul DAVID ȘAFRAN, născut în 1915, nepot al Marelui Rabin Alexandru Șafra.

□ 25 iunie 1836 - s-a născut, la Opatón (Polonia), scriitoarea FRIE DERIKE KEMPNER. A scris romane și poezii. Versurile sale au o involuntară tentă comică. De altfel, critica de specialitate o numește „geniul comicului involuntar”.

□ 26 iunie 1880 - s-a născut, la Frankfurt pe Main, filosoful MORITZ GEIGER. Este adept al lui Husserl. A scris o serie de lucrări fundamentale în domeniul filosofiei matematice, esteticii, psihologiei.

□ 28 iunie 1885 - s-a născut, la Viena, scriitorul și regizorul de teatru BERTHOLD VIETTEL.

□ 28 iunie 1926 - s-a născut, la New York, actorul, producătorul, regizorul și scenaristul MEL BROOKS (Melvin Kaminsk). SIEGFRIED WOLF